

ปีที่ ๑๖ เล่ม ๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๑

ศิลปากร

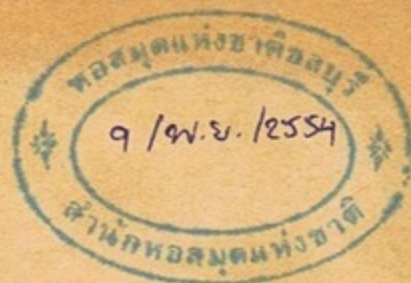
นิตยสารรายสองเดือนของกรมศิลปากร

อภินันทนาการจาก
อาจารย์ ประสงค์ พวงดอกไม้
ศึกษานิเทศก์ ๘

พระพุทธชินราช วัดเบญจมบพิตร ฯ

สารบัญ

ปีที่ ๑๒ เล่ม ๔

พฤศจิกายน

๒๕๑๑

๑. ตำนานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช หน้า ๑
๒. บันทึกเรื่องความรู้ต่าง ๆ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระยาอนุমানราชชน ๒๕
๓. หอจดหมายเหตุแห่งชาติเดนมาร์ก กรุงโคเปนเฮเกน นุ่ม อยู่ในธรรม ๔๔
๔. Origin of the Thai People Rev. Princeton S. Hsü ๔๕
มูลกำเนิดของคนไทย ชิน อยู่ดี แปล ๕๓
๕. ประติมากรรมขอม ศาสตราจารย์ จอง บัวเชอติเย ๖๐
... .. ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล ทรงเรียบเรียง ๖๐
๖. พระพุทธไสยาสน์ บรรจบ เข็มมัท ๘๐
๗. ระเบียบการนมัสการพระรัตนตรัยและอัญเชิญเทพดา
ในการทำพิธีไหว้ครูอาจารย์ช่างศิลป์ ฉบับตรวจสอบชำระ ๘๕
๘. รายงานผลการศึกษาและดูงานห้องสมุด ณ ประเทศเดนมาร์ก สวีเดน
และนอร์เวย์ เอ็มเมอร์ เจรณูรัก ๘๐
๙. คำอ่านจารึกบนฐานพระพุทธรูป อักษรและภาษาไทย วัดพระเชตุพนฯ
ตำบลพระบรมมหาราชวัง จังหวัดพระนคร ประสาร บุญประคอง ๑๐๘

SILPĀKON

Vol. 12

November, 1968

No. 4

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Notes on Miscellaneous Subjects by His Late Royal Highness Prince Naris and Phya Anuman Rajadhon	" 25
3. The Danish "Rigsarkivet" of the National Archives of Denmark by Num Yunaitham	" 44
4. Origin of the Thai People by Rev. Princeton S. Hsü Translated by Chin You-di	" 49 " 53
5. Khom Sculpture by Professor Jean Boisselier Translated and Compiled by Professor M.C. Subhadradis Diskul	" 60
6. Phra Buddha-Saiyat by Banchop Thiamthat	" 80
7. Regulations of Paying Homage to the Triple Gem and Invitation of Deities to Participate in the Ceremony of Giving Salutation to the Arts Teachers (revised)	" 85
8. Report on the Result of Education and Observation of Library Activities in Denmark, Sweden, and Norway by Em-on Charoenrath	" 90
9. Reading and Explanation of the Inscription in Thai Characters and Language at the Bases of the Buddha Images, Wat Po, Tambon Phra Borommaharatchawang, Amphoe Phra Nakhon, Bangkok by Prasarn Boonprakong	" 108

คำอ่านจารึกบนฐานพระพุทธรูป

ในวัดพระเชตุพน ฯ

จารึกบนฐานพระพุทธรูปองค์ที่ ๑๕ ในวิหารคด

บรรทัดที่ ๑ อักษรและภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ร. ๑

บรรทัดที่ ๒ อักษรและภาษาไทย สมัยสุโขทัย

ได้มาจากฐานพระพุทธรูป ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

ปัจจุบันอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

เนื้อเป็นโลหะ สีเหลือง

วัดส่วนกว้าง ๑๒๐ ซม. ส่วนสูง ๑๗๒ ซม. ส่วนหนา ๖๓ ซม.

นายประสาร บุญประครอง อ่าน

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. สักโลก

สักโลก

๒. ศาสนาได้ ๑๔๖๕ ปี ๕ เดือนพระเปน ศาสนาได้ ๑๔๖๕ ปี ๕ เดือน พระเป็น

เจ้านี้ข้าพระพุทธชนายทิดไสหากกทำด้วย เจ้านี้ ข้าพระพุทธชื่อนายทิดไส หากกระทำความ

ศรทาปราดนำโธธิสภารอนันต์มีลูกหญิงหนึ่ง ศรทธา ปรารธนาโพธิสมภารอนันต์ มีลูกหญิงผู้หนึ่ง

ชีนางทองแก้วไวเปนขาแดงถึงจันทน์พระ ชื่อนางทองแก้ว ไว้เป็นข้าแต่งถือจันทน์ พระ

เจ้าให้สืบพงศาไป

เจ้าให้สืบพงศาไป

พระพุทธรูปองค์ที่ ๑๕

จารึกบนฐานพระพุทธรูป

จารึกบนฐานพระพุทธรูป องค์ที่ ๑๖ ในวิหารคด

บรรทัดที่ ๑ อักษรและภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ร. ๑

บรรทัดที่ ๒,๓ อักษรและภาษาไทย สมัยสุโขทัย

ได้มาจากฐานพระพุทธรูป ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

ปัจจุบันอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

เนื้อเป็นโลหะ สีเหลือง

วัดส่วนกว้าง ๑๒๒ ซม. ส่วนสูง ๑๗๒ ซม. ส่วนหนา ๖๘ ซม.

นายประสาร บุญประครอง อ่าน

ก่าจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. สกัณโลก

สกัณโลก

ส

ส

๒. ห.....แต่ผ้าขาวทองกระทำพระเจ้านี
สาสนาไถพนัการอยหกสิบห้าปีห้าเดือน
ฉีสิบสองวันวันพุธผ้าขาวท (องเตงขา)
พระแม่มูยเมียชียงลูก

ห.....แต่ผ้าขาวทองกระทำพระเจ้านี
สาสนาได้ ๑๙๖๕ ปี ๕ เดือน
๒๒ วัน วันพุธ ผ้าขาวทองแต่งข้า
พระ. แม่มูยเมีย ชียงลูก

๓. (ไวเปนข้า) แม่ลูกเปนข้าพระนี่แล ฯ

ไวเป็นข้า แม่ลูกเป็นข้าพระนี่แล ฯ

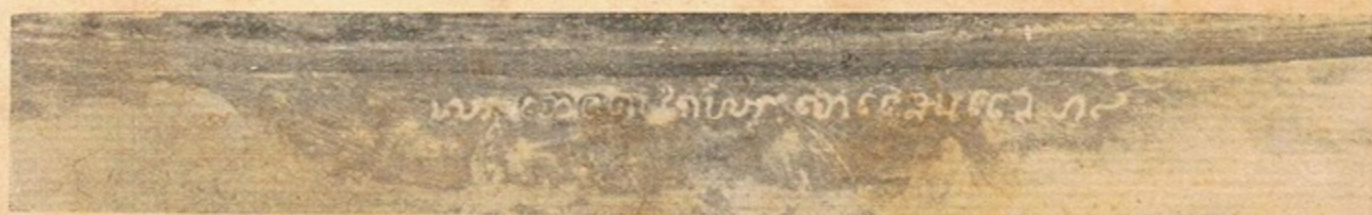
พระพุทธรูปองค์ที่ ๑๖

จารึกบนฐานพระพุทธรูป

พระพุทธรูปองค์ที่ ๑๗

จารึกบนฐานพระพุทธรูป

จารึกบนฐานพระพุทธรูป องค์ที่ ๑๗ ในวิหารคด

บรรทัดที่ ๑ อักษรและภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ร. ๑

บรรทัดที่ ๒ อักษรและภาษาไทย สมัยสุโขทัย

ได้มาจากฐานพระพุทธรูป ซึ่งประดิษฐานอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

ปัจจุบันอยู่ในวิหารคด ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ วัดพระเชตุพน ฯ

เนื้อเป็นโลหะ สีเหลือง

วัดส่วนกว้าง ๑๒๙ ซม. ส่วนสูง ๑๔๗ ซม. ส่วนหนา ๖๖ ซม.

นายประสาร บุญประคอง อ่าน

ถ้าจารึก

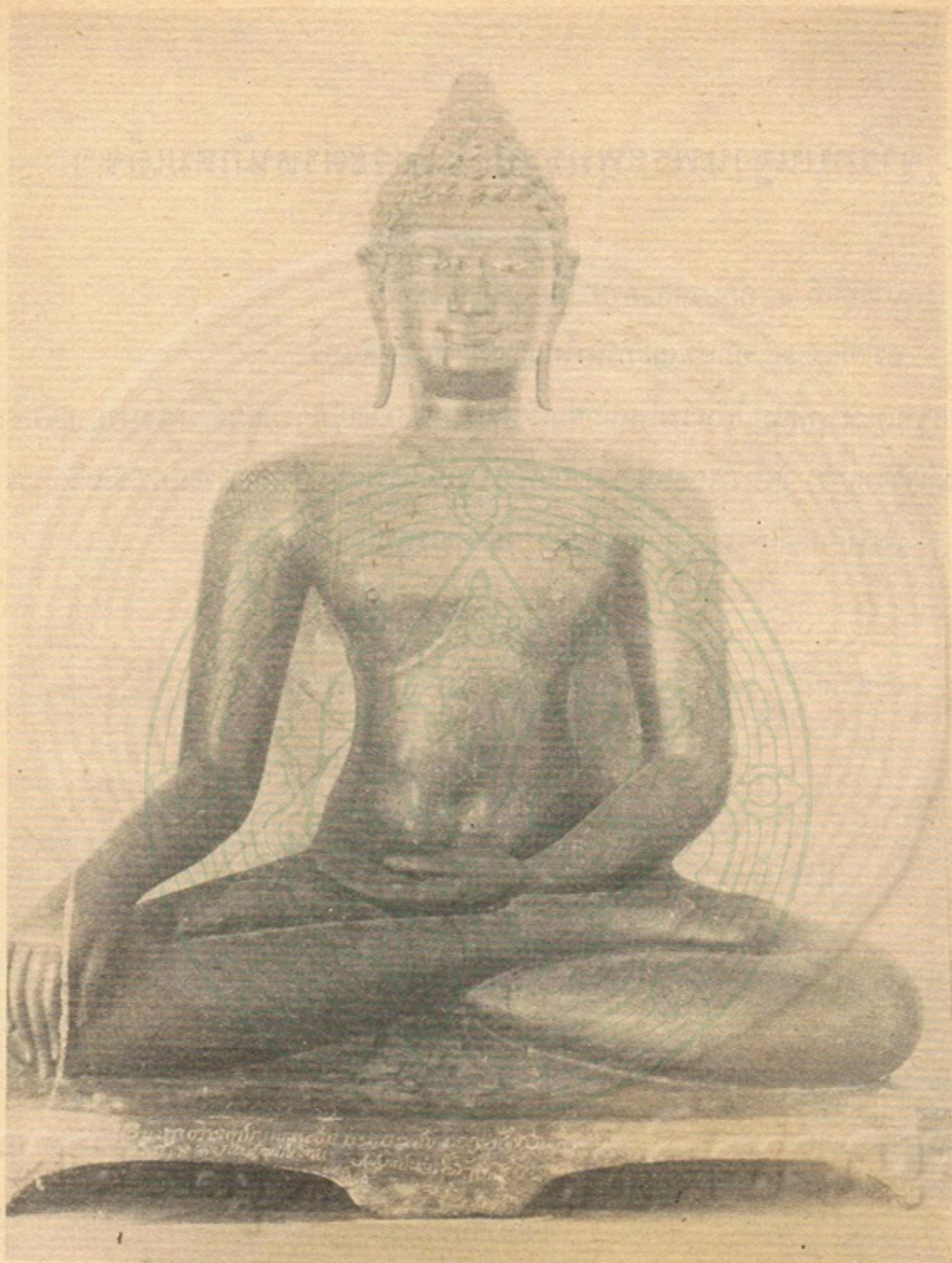
ถ้าอ่านปัจจุบัน

๑. สังข์โลก

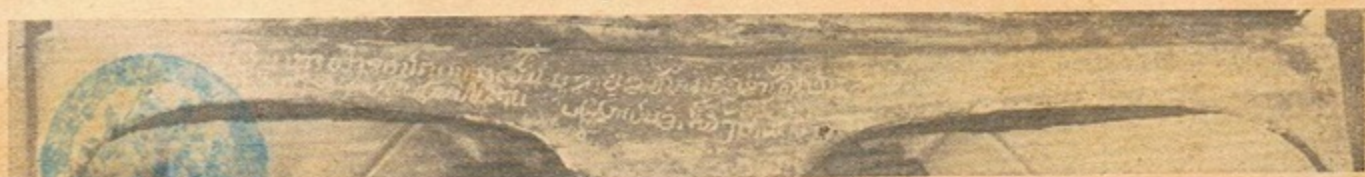
สังข์โลก

๒. ศาสดา พระเจ้าอโณนิกะพระเจ้าแสนแล ฯ ศาสดา พระเจ้าอโณนิกะพระเจ้าแสนแล ฯ

หอสมุดแห่งชาติ

พระพุทธรูปบนถุฎิกณะ ๑๕

จารึกบนฐานพระพุทธรูป

จารึกบนฐานพระพุทธรูป ที่กุฎิคณะ ๑๕

บรรทัดที่ ๑ อักษรและภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ ร. ๑

บรรทัดที่ ๒,๓,๔ อักษรและภาษาไทย ที่ใช้ในลานนาไทย สมัยสุโขทัย

ได้มาจากกุฎิคณะ ๑๕ วัดพระเชตุพนฯ ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร

ปัจจุบันอยู่ที่กุฎิคณะ ๑๕ วัดพระเชตุพนฯ

เนื้อเป็นทองสัมฤทธิ์

วัดส่วนกว้าง ๗๘ ซม. ส่วนสูง ๑๑๒ ซม. ส่วนหนา ๔๓ ซม.

นายประสาร บุญประคอง อ่าน

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. โสภโชนี	๑ (๑)
สุโขทัย
๒. พระเจ้าแม่ศรีมหาธาตูปราภนาเป็นผู้ชาย
ช้วนนาจุงขาไกเป็นสี่ตนพรศรีอารีย์โพธิ
สตัวเจ้าแต่ทานชาทังผองแห่ง	พระเจ้าแม่ศรีมหาธาตูปราภนาเป็นผู้ชาย
ช้วนนา จงข้าได้เป็นศิษย์ตนพระศรีอารีย์โพธิ
สตัวเจ้า แต่ทานชาทังผอง(๒) แห่ง
๓. พระองค์เจ้าอยู่หัวทังสองกับแม่พระพิลกแล
แม่ศรีให้เป็นข้าถึงจันหันพระเจ้า	พระองค์เจ้าอยู่หัวทังสอง กับแม่พระพิลก แล
แม่ศรี ให้เป็นข้าถึงจันหันพระเจ้า
๔. (สินเบีย) ๔๔๕๐๐	สินเบีย ๔๔๕๐๐

อธิบายคำ

(๑) ๕

= ๑ ศอก ๑ คืบ ๕ นิ้ว

(๒) ทังผอง

= ทังปวง, ทังหมก

จารึกบนฐานพระพุทธรูป ในพระตำหนักสมเด็จพระเจ้า

บรรทัดที่ ๑ อักษรและภาษาไทย สมัยสุโขทัย

บรรทัดที่ ๒ อักษรและภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์

ได้มาจากฐานพระพุทธรูป ในพระตำหนักสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส
(พระองค์เจ้าวาสุกรี) วัดพระเชตุพนฯ ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร
ปัจจุบันอยู่ที่พระตำหนักสมเด็จพระเจ้า วัดพระเชตุพนฯ พระนคร

เนื้อเป็นโลหะ สีเหลือง

วัดส่วนกว้าง ๗๗ ซม. ส่วนสูง ๑๑๔ ซม. ส่วนหนา ๓๙ ซม.

นายประสาร บุญประกอง อ่าน

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑	๑ (๑)
๑. ๒ พระเจ้าองค์นี้พระนายคัมภีร์แลแม่	๒ พระเจ้าองค์นี้ พระนายคัมภีร์ แลแม่-
	๑ (๑)
๑ อามศรีน้องข้า ขทั้นพระเป็นเจ้าแล	๒ อามศรีน้องข้า ขทั้นพระเป็นเจ้าแล
๒. โสกลโขไท	สุโขทัย

อธิบายคำ

(๑)

= ๑ ศอก ๑ กีบ ๒ นิ้ว

พระพุทธรูปในพระตำหนักสมเด็จพระเจ้า

จารึกบนฐานพระพุทธรูป